

POSTANOWIENIE

14 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 14 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.T.
przeciwko G. C., Z. C. i M. J.
o uznanie za osobę dyskryminowaną,
na skutek wystąpienia przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku
z żądaniami sędziów o ich wyłączenie od rozpoznania sprawy I ACz 42/23,

- 1. oddała żądanie sędziego Sądu Okręgowego delegowanego do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku K.S. wyłączenia go od rozpoznania żądania sędziego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku K.B.;**
- 2. w pozostałym zakresie żądanie sędziego Sądu Okręgowego delegowanego do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku K. S. pozostawia w aktach bez dalszych czynności;**
- 3. pozostałe żądania sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wyłączenia ich od rozpoznania sprawy przekazać Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku jako właściwemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 13 grudnia 2022 r. Sąd Najwyższy oznaczył Sąd Apelacyjny w Gdańsku jako właściwy w sprawie z powództwa M. T. przeciwko G.C., Z. C. i M. J. Sprawa została w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku zarejestrowana pod sygn. I ACz 42/23. W wyniku losowania referentem w sprawie

została SSA M. I.-G., która złożyła oświadczenie (żądanie wyłączenia jej od rozpoznania sprawy) w trybie art. 49 k.p.c. Żądanie to nie zostało rozpatrzone.

Przeprowadzono natomiast kolejne losowania, mające na celu wyłonienie sędziego referenta w sprawie I ACz 42/23, ewentualnie rozpatrzenie wniosków sędziów. Wylosowani sędziowie złożyli oświadczenia (żądania) z art. 49 k.p.c. nie wskazując, czy dotyczą one wyłącznie rozpoznania żądań poprzednio wylosowanych sędziów o wyłączenie ich od rozpoznania sprawy, czy też samego merytorycznego jej rozpoznania. Sędzią wylosowanym w drugiej kolejności (po SSA M. I.-G.) był SSA D. J. Przedostatnim w kolejności składającym żądanie z art. 49 k.p.c. był SSA K. B., a ostatnim - delegowany do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku SSO K. S.

Po złożeniu ww. oświadczeń akta sprawy zostały zarządzeniem Przewodniczącego I Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku SSA D. J. przekazane Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 52 § 1 k.p.c. o wyłączeniu sędziego powinien rozstrzygać sąd, w którym sprawa się toczy, a w razie niemożności wydania przez ten sąd postanowienia z powodu braku dostatecznej liczby sędziów – sąd nad nim przełożony. Przyjmuje się, że sądem przełożonym nad sądami apelacyjnymi jest Sąd Najwyższy.

W sytuacji gdy sędzia-sprawozdawca wyznaczony do rozpoznania sprawy merytorycznie składa żądanie wyłączenia go na podstawie art. 49 § 1 k.p.c. od rozpoznania sprawy, powinien być wyłoniony inny sędzia do rozpatrzenia takiego żądania. Do czasu rozpatrzenia takiego żądania i wyłączenia wyznaczonego sędziego-sprawozdawcy nie jest dopuszczalne wyłanianie kolejnego sędziego-referenta w sprawie.

Sędzia wylosowany (wyznaczony) do rozpatrzenia żądania wyłączenia sędziego-sprawozdawcy wyznaczonego do rozpoznania sprawy merytorycznie, powinien albo rozpoznać to żądanie, albo – jeśli dostrzega do tego podstawy – skorzystać ze środka prawnego uregulowanego w art. 49 § 1 k.p.c., wskazując na przyczyny uniemożliwiające rozpoznanie żądania wyłączenia sędziego-sprawozdawcy. Żądanie wyłączenia wykraczające poza wskazany zakres na tym

etapie jest niedopuszczalne. Może być ono w skuteczny procesowo sposób złożone wyłącznie przez sędziego, który ma rozpoznać daną sprawę merytorycznie (w obecnym stanie prawnym – art. 53¹ § 1 pkt. 3 k.p.c.; w poprzednim stanie prawnym, tj. przed 1 lipca 2023 r. pogląd o niedopuszczalności wniosku/żądania wyłączenia sędziego niewyznaczonego do rozpatrzenia sprawy wynikał z orzecznictwa Sądu Najwyższego – zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 lipca 2019 r., I NOZP 1/19).

Powyższe oznacza, że SSA D.J. wylosowany w kolejności po SSA M. I.-G. mógł skutecznie złożyć żądanie wyłączenia w trybie art. 49 § 1 k.p.c. wyłącznie w odniesieniu do rozpatrzenia przez niego żądania wyłączenia SSA M. I.-G. jako sędziego-sprawozdawcy. Ponieważ sam nie był przydzielony do merytorycznego rozpatrzenia sprawy, jego żądanie w pozostałym zakresie było niedopuszczalne (nie było prawnie skuteczne). Odnosi się to do kolejno wylosowanych sędziów, którzy następnie złożyli żądanie wyłączenia ich od rozpoznania sprawy I ACz 42/23.

W tej sytuacji, w pierwszej kolejności podlega rozpatrzeniu przez Sąd Najwyższy żądanie ostatniego z wylosowanych sędziów – delegowanego do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku SSO K. S., który mógł skutecznie złożyć żądanie wyłączenia go jedynie w zakresie rozpatrzenia żądania wyłączenia SSA K. B. od rozpoznania wniosku poprzednio wyznaczonego sędziego – SSA A. F.

W swoim oświadczeniu SSO K. S., wskazuje na wiedzę, że powódka w tej sprawie złożyła także pozwy przeciwko znanym mu osobiście sędziom Sądu Apelacyjnego w Gdańsku D. J., A. W.-S., M. Z. oraz T. K. – S., z którymi utrzymuje także relacje koleżeńskie. Ponadto wskazał, że powódka i jej mąż złożyli w stosunku do niego co najmniej kilka wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego oraz kilka zawiadomień o przestępstwie w związku z pełnioną funkcją wiceprezesa sądu.

Okoliczności powyższe nie stanowią, zdaniem Sądu Najwyższego w składzie rozpatrującym żądanie, przeszkody w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie SSA K. B. od rozpoznania żądania poprzednio wyznaczonego sędziego – SSA A. F. (który również mógł skutecznie złożyć swoje żądanie tylko w zakresie wyłączenia go od rozpoznania żądania wyłączenia poprzednio wyznaczonego sędziego). Nie

dotyczą one w ogóle SSA K. B., a zupełnie innych sędziów. Wskazywany przez SSO K. S. fakt złożenia przez powódkę wniosków o wszczęcie postępowań dyscyplinarnych oraz zawiadomień o przestępstwie wobec niego samego także nie może stanowić podstawy uwzględnienia rozpatrywanego żądania, zwłaszcza że składający żądanie sędzia nie określił bliżej liczby tych wniosków (zawiadomień) oraz ich charakteru. Nie wskazał kiedy te wnioski (zawiadomienia) zostały złożone i jaki jest ich los. Ogólnikowe stwierdzenie złożenia takich wniosków (zawiadomień) nie jest wystarczające.

W związku z tym żądanie delegowanego do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku SSO K. S. w zakresie, w jakim dotyczyło wyłączenia go od rozpoznania żądania SSA K. B., podlegało oddaleniu. W pozostałym zakresie żądanie SSO K. S. na podstawie art. 53¹ § 2 k.p.c. pozostawione zostało bez żadnych dalszych czynności.

W związku z oddaleniem żądania SSO K. S., żądanie poprzednio wyznaczonego sędziego – SSA K. B. oraz żądania innych wylosowanych (wyznaczonych) sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, podlegają rozpatrzeniu przez ten Sąd, zgodnie z art. 52 § 1 k.p.c. Sąd z urzędu czuwa nad tym, by rozpoznawać jedynie te sprawy, które leżą w jego właściwości miejscowej, rzeczowej i funkcjonalnej (art. 200 § 1¹ i 1⁴ k.p.c.). Oznacza to, że skutecznie złożone żądanie wyłączenia sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy, należało na podstawie art. 200 § 1⁴ k.p.c. w zw. z art. 52 § 1 k.p.c., przekazać Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku jako sądowi właściwemu.

M.L.

[a]